

ADI:.....
SOYADI:.....
SINIFI:NO:

ESKİŞEHİR İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ
2024-2025 EĞİTİM VE ÖĞRETİM YILI
TÜRKÇE DERSİ 5. SINIFLAR
2. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI ÖRNEK SORULARI

ALDIĞI PUAN

CEVAP
ANAHTARI

Sınav süresi **40** dakikadır. Soruların puan değeri yanlarında yazmaktadır.

T.O.5.5. Metinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme

1. Beştaş, bizim mahallede neredeyse tüm çocukların sevdiği bir oyundu. Hepimiz taşlarımızı ceplerimizde taşır, ara sıra taş takası yapardık. Annemle babama gittikleri yerlerden bana taş getirmelerini isterdim. Böylece en pürüzsüz, elimle toplaması en rahat taşları seçerdim. Çünkü mahallemizdeki taşların hepsi birbirine benzerdi. Kenarları keskin çakıl taşları vardı her yerde.

Aşağıdaki kelimelerin metindeki anlamlarına ilişkin tahminlerinizi yazınız. (15 puan)

a) takas: **Değişim**

b) pürüzsüz: **Bir şeyin düzgünlüğünü bozacak çıkıntı, gedik veya kusurun olmaması**

c) keskin: **Çok kesici, iyi kesen**

* Metinden alınan sözcüklerin anlamlarının doğru tahmin edilerek sözcüklerin karşısındaki boşluğa yazıldığı yanıtın her birinin **puan değeri 5**'tir.

* Örnek yanıtlar çerçevesinde yazılan diğer yanıtlar da doğru olarak değerlendirilecektir.

* Verilen sözcüklerin anlamlarının yanlış tahmin edilerek yazıldığı yanıtlar / ilgisiz yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

T.O.5.6. Metnin yüzey anlamını belirleyebilme

2. Anadolu, hayvan çeşitliliği açısından zengin bir coğrafya ancak geçmişte burada yaşayan birçok hayvan türünün nesli tükenmiş durumda. Asya filii, yaban öküzü, Anadolu parsi ve çita bunlardan yalnızca birkaçı. Bu durum dünya geneli için de geçerli. Dünyadaki hayvan çeşitliliğinin giderek azalmasının pek çok nedeni var. İklim değişikliği, doğal afetler vb. nedenler arasında ilk sırada insanoğlunun etkisi yer alıyor. Şehirleşme, doğal yaşam alanlarının tahrip edilmesi, kaçak ve aşırı avlanma ise insan kaynaklı nedenlerin en başta gelenleri.

Metnin konusu nedir, yazınız? (10 puan)

Metnin konusu, Anadolu'daki ve dünyadaki hayvan çeşitliliğinin azalması ve bunun nedenleridir.

* Metne göre, konunun doğru tespit edildiği yanıtların **puan değeri 10**'dur.

* Örnek yanıt çerçevesinde yazılan diğer yanıtlar da doğru olarak değerlendirilecektir.

* Metnin konusunun doğru ifade edilmediği, ilgisiz yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

T.O.5.12. Metindeki unsurları sınıflandırabilme

3. **Aşağıdaki metni dikkatle okuyunuz. Metindeki cümlelerin tamamını öznellik ve nesnellik bakımından inceleyiniz. Öznel ve nesnel cümleleri belirtilen yerlere yazınız. (15 puan)**

Sonbahar, yılın en güzel mevsimidir. Ağaçların yaprakları sarıya ve kırmızıya döner. Bu mevsimde gündüzler kısalmış, geceler uzar. Sonbaharda yürüyüş yapmak insana mutluluk verir. Sonbahar, kuzey yarımkürede eylül, ekim ve kasım; güney yarımkürede ise mart, nisan ve mayıs aylarına denk gelir.

Öznel Cümleler:

- Sonbahar, yılın en güzel mevsimidir.
- Sonbaharda yürüyüş yapmak insanı mutlu eder.

Nesnel Cümleler:

- Ağaçların yaprakları sarıya ve kırmızıya döner.
- Bu mevsimde gündüzler kısalmış, geceler uzar.
- Kuzey yarımkürede eylül, ekim ve kasım; güney yarımkürede ise, mart, nisan ve mayıs aylarına denk gelir.

* Verilen metinden doğru bulunan öznel ve nesnel cümlelerin her birinin **puan değeri 3**'tür.

* Metin dışından yazılan yanıtlar doğru olsa bile puanla değerlendirilmeyecektir.

* Metinden alınan cümlelerde değişiklik yapılarak öznellik ya da nesnellik durumlarının değiştirildiği yanıtlar da doğru olsa bile puanla değerlendirilmeyecektir.

T.O.5.19. Bilgilendirici metinde düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme

4. Kedi ve köpekler, evcil hayvan olmalarına rağmen farklı özelliklere sahiptir. Her ikisi de insanlarla güçlü bağlar kurabilir ve sadık dostlar olabilir. Kediler daha bağımsız ve sessizken, köpekler sahiplerine daha bağlı ve oyuncudur. Örneğin, köpekler sahiplerini coşkuyla karşılarken, kediler sevgilerini daha sakin hareketlerle gösterir. Ancak her ikisi de oyun oynamayı sever ve ilgi gördüklerinde mutlu olurlar.

Metinde yapılan karşılaştırmayı belirleyiniz. Karşılaştırılan iki varlığı ve aralarındaki farklılıklardan birini aşağıda belirtilen yerlere yazınız. (10 puan)

Karşılaştırılan varlıklar: Kedi ve köpek

Varlıklar arasındaki farklılıklar: Kediler daha bağımsız ve sessizken, köpekler sahiplerine daha bağlı ve oyuncudur. Örneğin, köpekler sahiplerini coşkuyla karşılarken kediler sevgilerini daha sakin hareketlerle gösterir.

* Verilen metindeki karşılaştırılan varlıkların doğru bulunup yazıldığı yanıtların her birinin **puan değeri 2**'dir.

* Verilen metinden, karşılaştırılan varlıklar arasındaki farklılıklardan en az bir farkın bulunup yazıldığı yanıtların **puan değeri 6**'dır.

* Karşılaştırılan varlıklardan yalnızca birinin yazıldığı yanıtlar ile hiçbir farkın yazılmadığı yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

T.O.5.26. Metindeki probleme çözüm üretebilme

5. Büşra, okulda düzenlenen tiyatro gösterisine katılmak istiyordu. Ancak sahne korkusu olduğu için prova yaparken bile çok heyecanlanıyor ve konuşmakta zorlanıyordu. Öğretmeni ve arkadaşları ona destek olmaya çalışsa da Büşra, bu korkusunu nasıl yenebileceğini bilemiyordu.

Metinde yaşanan temel problemi ve bu problemin giderilebilmesine yönelik bir çözüm önerinizi yazınız. (15 puan)

Temel Problem:

Büşra'nın sahne korkusu nedeniyle tiyatro gösterisine katılmakta zorlanması.

Çözüm Önerisi:

- Sahne korkusunu yenebilmesi için Büşra'nın öğretmeni ve arkadaşlarıyla birlikte küçük prova grupları oluşturulabilir.
- Oluşturulan küçük prova gruplarında Büşra, daha az insan önünde konuşarak korkusunu yavaşça aşabilir.
- Sahneye çıkmadan önce derin nefes alma egzersizleri ve rahatlama teknikleri de Büşra'ya yardımcı olabilir.

* Metinden hareketle yaşanan temel problemin doğru tespit edilerek yazıldığı yanıtların **puan değeri 8**'tir.

* Doğru tespit edilen probleme uygun en az bir çözüm önerisinin yazıldığı yanıtların **puan değeri 7**'tir.

* Örnek yanıtlar çerçevesinde yazılan

* Yaşanan temel problemin yanlış tespit edildiği ve uygun olmayan çözüm önerileri puanla değerlendirilmeyecektir.

T.Y.5.21. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme

6. Yazım kuralları ve noktalama işaretleri ile ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız? (10 puan)

a) "Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına virgöl konur." açıklamasına uygun bir cümle yazınız.

* Açıklamaya uygun bir cümlenin yazılarak virgölün doğru yerde kullanıldığı yanıtların **puan değeri 5'tir.**

Örnek yanıt:

Kardeşim boş bir kağıda araba, ağaç ve köpek resmi yapmış.

a) "Üleştirme sayıları rakamla değil yazıyla belirtilir." açıklamasına uygun bir cümle yazınız.

* Açıklamaya uygun bir cümlenin yazılarak üleştirme sayısının doğru yazıldığı yanıtların **puan değeri 5'tir.**

Örnek yanıt:

Sınıfımızda her gün ikişer kişi nöbet tutuyoruz.

T.Y.5.7. Yaratıcı yazı yazabilme

7. Konuşan hayvanlar ve bitkilerin olduğu sihirli bir ormanda kaybolduğunuzu düşününüz. Ormandan çıkış yolunu bulmak için yaşadıklarınızı, aşağıda belirtilen hikâye unsurlarına yer vererek hikâye edici bir metin biçiminde yazınız. Hikâyenizde yazım ve noktalama kurallarına uymaya, yabancı sözcükler yerine Türkçe karşılıklarını kullanmaya özen gösteriniz. Hikâyenize bir başlık koymayı unutmayınız. (25 puan)

Kişiler (Şahıs ve Varlık Kadrosu): Sen (kaybolan kişi), ormanda karşılaştığın en az iki farklı hayvan veya bitki

Olay Örgüsü: Ormanda kaybolman, karşılaştığın zorluklar, bulduğun çözümler ve ormandan çıkışın

Mekân (Yer): Orman

Zaman: Bir sabah

(Not: Hikâye unsurlarına, olay akışına uygun eklemeler yapılabilir.)

* Hikâye unsurlarıyla ilgili verilen açıklamalardan hareketle yazım ve noktalama kurallarına uyulduğu, yabancı sözcüklerin yerine Türkçe karşılıklarının kullanılmasına dikkat edildiği, oluşturulan hikâyeye uygun bir de başlığın yazıldığı yanıtlar, **25 puan** ile değerlendirilecektir.

* Hikâye unsurlarının her birinin **puan değeri 5'tir.**

* Oluşturulan hikâyeye uygun yazılan başlığın **puan değeri 5'tir.**

* Yalnızca başlığın yazılıp diğer hiçbir unsurun yazılmadığı ya da yanlış/ilgisiz yazıldığı yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

Örnek cevap:

Sihirli Ormandan Kaçış

Bir sabah gözlerimi açtığımda, etrafımı devasa ağaçların sardığı büyüleyici bir ormanda buldum kendimi. Ama buraya nasıl geldiğimi hatırlamıyordum. Tam etrafı incelemeye başlamıştım ki bir ses duydum. "Hey sen! Buraya nasıl geldin?" diye seslendi parlak mavi tüyleri olan bir papağan. Şaşkınlıkla geri çekilirken "Sen... sen konuşuyorsun!" diye kekeledim. Papağan kahkaha attı. "Tabii ki konuşuyorum! Burası Sihirli Orman!"

Tam o sırada, yanımdaki büyük meşe ağacı kalın bir sesle konuştu: "Ormandan çıkmak istiyorsan cesur olmalısın. Labirent Gölü'nü geçmeli ve Yüce Çınar'a ulaşmalısın. O, sana yolu gösterebilir."

Korkumu bir kenara bırakıp yürümeye başladım. Yol boyunca büyük sarmaşıklar bana engel oldu ama bana eşlik eden papağan dostum onların hangi dallarının güvenli olduğunu fısıldadı. Derin bir bataklığa yaklaştığımda nilüfer yaprakları bir köprü gibi birleşerek bana bir yol açtı. Sonunda Yüce Çınar'a ulaştım. "Ormandan çıkmak için ne yapmalıyım?" diye sordum. Çınar, "Yaklaş ve sarıl bana. Gözlerini kapat, kalbinin gitmek istediği yeri düşün." dedi. Gözlerimi kapattım ve evimi hayal ettim. Birden yumuşak bir rüzgâr esti, gözlerimi açtığımda ise kendi yatağымda olduğumu fark ettim. Bu büyüü ormanda yaşadıklarım gerçek miydi, yoksa sadece bir rüya mıydı? Bunu asla bilemeyeceğim.

Bu örnek yazılı sınav soruları, Eskişehir Ölçme Değerlendirme Merkezi Web sitesinde yayımlanan ikinci dönem ortak yazılı sınavlara yönelik konu soru dağılım tablolarındaki senaryolardan 5. senaryo dikkate alınarak hazırlanmıştır.